

**act**

# RESPEKT

LÆRERVEJLEDNING

## FAR I FÆNGSEL

MADS' VEN SLADREDE  
TIL HELE KLASSEN.

BILJANA ER ROMA:

"DE SYNES,  
JEG ER BESKIDT"

ALLE HAR  
RESPEKT FOR  
RØDE KORS.  
MEN HVORFOR  
EGENTLIG?

**AAMIR, 11 ÅR,**  
DANSK-PAKISTANER:

RESPEKT ER,  
AT MAN  
BEHANDLER  
ALLE ENS.  
SORTE  
OG HVIDE.



**TEST**  
HVOR VILD  
ER DIN  
RESPEKT?

**INDHOLD****OM act RESPEKT**

Om act-serien .....	side 3
Om act RESPEKT: Materialets tema og formål .....	side 4
Materialet .....	side 6
Målgruppe og faglige relevans .....	side 7
Fælles Mål .....	side 8

**LEKTIONER**

Opvarmning til temaet .....	side 9
Aamirs historie .....	side 11
Mads' historie .....	side 13
Biljanas historie .....	side 15
Dilemma: Hvem hjælper du? .....	side 16
Vox pop .....	side 18
Respekt i Afrika .....	side 20
Respekt smitter! .....	side 21
Respekterer du dig selv? .....	side 22

**KOPIARK**

Kopiark 1 - Hvad er respekt? .....	side 23
Kopiark 2 - Billeder: Hvem er hvem? .....	side 24
Kopiark 3 - Familietræ - hvor kommer du fra? .....	side 25
Kopiark 4 - Spørgeundersøgelse: Hvem respekterer du? .....	side 26
Kopiark 5 - Spørgeundersøgelse: Føler du dig respekteret af unge mennesker? .....	side 27
Kopiark 6 - Historie: Hvad går der galt? .....	side 28
Kopiark 7 - "Kære brevkasse" .....	side 29
Kopiark 8 - "Kære anonym" .....	side 30
Kopiark 9 - Dilemma: Hvem har ret til at leve? .....	side 31
Kopiark 10 - Test din hukommelse .....	side 32



## OM "act"-SERIEN

Magasinet "act RESPEKT" er det fjerde nummer i en serie af undervisningsmaterialer til mellemtrinnet. De tre foregående magasiner i serien er "act AFRIKA", "act KLIMA" og "act PIGELIV/DRENGELIV". Du kan finde disse og mange andre undervisningsmaterialer fra Røde Kors' skoletjeneste på [RodeKors.dk/skole](http://RodeKors.dk/skole).

Hvert magasin i act-serien tager et tema op, som i børnehøjde berører centrale problemstillinger rundt om i verden og i Danmark. Det er vores erfaring, at mellemtrins-eleverne gerne vil handle og gøre en forskel, når de arbejder med disse emner. Act-serien er derfor handlingsorienteret i sin tilgang. Fx lægges der op til, at eleverne arbejder med lokalmiljøet eller det sociale miljø i klassen ud fra de problemstillinger, de læser om i magasinet.

Materialerne i serien er udviklet, så de er humoristiske og i øjenhøjde med børnene. Vi ønsker at informere uden løftede pegefingre og i stedet lægge op til diskussion i klasseværelset og refleksion hos børnene. Til hvert magasin hører en hjemmeside, hvor eleverne kan quizze, se billeder, små film o.l. Vi udvikler desuden en emneuge til hvert magasin. Ugeplan og aktivitetsforslag til ugen kan findes på emnesitetet [RodeKors.dk/skole/respekt](http://RodeKors.dk/skole/respekt).

.....

# OM "act RESPEKT"

## MATERIALETS TEMA OG FORMÅL

Ordet "respekt" kommer af det latinske "re-specere", som betyder at "kigge tilbage" eller "kigge igen", som når to personer ser hinanden an. At respektere hinanden handler om at se hinanden og forholde sig til hinanden. Igennem tiden og i forskellige sammenhænge har det at vise "respekt" haft mange betydninger:

Respekt kan enten betyde frygt og underkastelse i forhold til magtfulde personer og systemer. Det kan blot udtrykke et ønske om at overholde fælles regler og aftaler. Det kan også handle om at se op til et andet menneske og ønske at lære af denne anden person. Eller det kan simpelthen forstås som det, at man er opmærksom på andres ret til at leve, udvikle sig og indgå i gruppens eller samfundets fællesskab – fordi de også er mennesker.

I "act RESPEKT" er det denne sidste brug af ordet, som er i fokus – vi kunne kalde det den menneskeretlige eller medmenneskelige betydning af respekt. "Act RESPEKT" handler således om, at mennesker – bag forskelligheder, fjendskaber og gruppeidentiteter – jo ofte er meget ens og oplever de samme grundlæggende behov for personlig anerkendelse, tryghed, ansvar og udfoldelse. At opdage disse ligheder hos

hinanden er vigtigt, fordi det baner vejen for genkendelse af "den andens" menneskelighed og åbner for spørgsmål som, "hvad ville jeg selv have gjort, hvis jeg var i hans sted?" eller "ville jeg mon være blevet en anden, hvis jeg var vokset op i hendes land?" At respektere hinanden handler om empati, om at kunne se sig selv i andre på tværs af alle de umiddelbare forskelligheder og på den baggrund forholde sig hensynsfuldt til dem.

Men "act RESPEKT" bygger også på den tanke, at "respekt for andre" ikke må blive til et hold-kæft-bolsje, som man propper i munden på dem, der mener noget andet end en selv, og som måske udfordrer ens egen selvopfattelse eller verdensbillede eller stiller besværlige krav. Diskussionen om, hvad det vil sige at respektere hinanden, kan med fordel komme ind på, hvor grænsen går mellem "min og din frihed", mellem rimelige og urimelige overskridelser af personlige grænser, mellem menneskeligt ødelæggende krænkelser og de krænkelser/udfordringer, som er uundgåelige – og måske ligefrem nødvendige – når mange forskellige mennesker skal leve sammen og blive enige om, hvad der er ret og rimeligt.

---

**Arbejdet med ”act RESPEKT” har således tre formål:**

**FOKUS**

At bidrage til, at eleverne både reflekterer over betydningen af begrebet ”respekt” i forhold til deres eget liv og nære relationer og i forhold til konflikter og udviklinger i verden omkring dem: Hvad vil det sige at respektere andre og selv blive respekteret? Hvor viser respekten over for hinanden sig i familien, klassen, samfundet og den store verden? Hvor går grænsen for, hvad man kan og bør respektere?

**EMPATI**

At bidrage til, at eleverne på den ene side udvikler deres forståelse og empati for andre – fra klassekammeraten til medmennesket ude i verden – og på den anden side bliver opmærksomme på, at de også selv bør forvente at blive mødt med respekt, hvad enten det er i familien, blandt kammeraterne eller andetsteds. Hver enkelt bør få mulighed for at spørge sig selv:

”Hvilke konsekvenser har det for andre, når jeg gør sådan her – og er de rimelige? Hvilke konsekvenser har det for mig, når andre gør sådan – og er det rimeligt? Hvordan kan jeg opfylde mine egne behov, uden at krænke andres grænser – og er det altid muligt eller rimeligt at tage hensyn til andre?”

**VIDEN**

At bidrage til, at eleverne udvikler deres ordforråd om emner som dialog, demokrati, ret og pligt og menneskerettigheder, samt opnår viden om Røde Kors’ arbejde med at fremme respekten mellem mennesker rundt omkring i verden.

---

# MATERIALET

**MAGASINET:**

Magasinet består af tekster og billeder, som formidler historier og faktuelle oplysninger om det at respektere og blive respekteret. Her præsenteres eleverne bl.a. for børn, som alle på hver sin måde gør sig tanker om emnet, hvad enten det er Mads, hvis far er i fængsel eller det er Biljana, som bliver mobbet, fordi hun er roma.

**HJEMMESIDEN:**

På hjemmesiden [RødeKors.dk/skole/respekt](http://RødeKors.dk/skole/respekt) kan eleverne teste sig selv og se billeder og korte film om respekt og disrespekt. Her er også test og afstemning, som får emnet i spil på en hurtig og meget direkte måde. Til emnet findes også ugeplan og aktivitetsforslag til en emneuge. Du finder materialet på [RødeKors.dk/skole/respekt](http://RødeKors.dk/skole/respekt).

**LÆRERVEJLEDNINGEN:**

I lærervejledningen får du:

1. En række udførlige beskrivelser af forskellige aktiviteter, som eleverne kan arbejde med i forbindelse med klassens læsning af magasinet.
2. Kopiark til brug i de forskellige aktiviteter.
3. Beskrivelser af, hvilke fag arbejdet med emnet især berører, og hvordan hensynet til fagenes Fælles Mål indgår i de forskellige aktiviteter.

**ELEVMAPPEN:**

Elevmappen er en kartonmappe, plastlomme el. lign., hvor den enkelte elev kan samle kopiark og andre papirer med forbindelse til emnet (elevmappen er ikke en del af det materiale, som leveres fra Røde Kors, men noget som du selv efter ønske kan forsyne klassen med).

**SAMLET TIDSFORBRUG:**

Materialet er opbygget, så du enten kan vælge at arbejde med hele materialet over en længere periode eller plukke enkelte cases og opgaver ud fra, hvor meget tid du har til rådighed, og hvad din classes behov er.

# MÅLGRUPPE OG FAGLIGE RELEVANS

Materialet retter sig mod undervisningen på mellemtrinet (4.-6. klassetrin). Det berører centrale elementer i følgende fag (som beskrevet i Fælles Mål/Trinmål efter 6. klassetrin):

**DANSK**

**KRISTENDOMSKUNDSKAB**

**HISTORIE**

**SUNDHEDS- OG SEKSUALUNDERVISNING OG FAMILIEKUNDSKAB**

**UDDANNELSES-, ERHVERVS- OG ARBEJDSMARKEDSORIENTERING**

**NATUR/TEKNIK (GEOGRAFI)**

Du kan tilrette materialets indhold og sværhedsgrad til forskellige klassetrin og til særlige behov i den enkelte klasse. Der kan fx gives særlig opmærksomhed på det grundige arbejde med ordforråd og ordforståelse.

---



## FÆLLES MÅL (TRINMÅL EFTER 6. KLASSETRIN)

De forskellige aktiviteters forbindelse til Fælles Mål er angivet i punktform for hver enkelt aktivitet. Her blot nogle mere generelle eksempler på, hvordan materialet inddrager Fælles Mål:

### Dansk (D):

I forbindelse med arbejdet med “act RESPEKT” skal eleverne læse tekster både inden ad og i fællesskab, tilegne sig nye begreber og ny viden igennem samtaler i grupper og i plenum, forberede og gennemføre fremlæggelser for et publikum og – ikke mindst – formulere egne synspunkter og erfaringer og øve sig i at lytte til og diskutere andres. Hovedvægten ligger på det talte sprog.

### Kristendomskundskab (K) og historie (H):

Materialet lægger op til, at der arbejdes med hvilke personlige, sociale og kulturelle forhold, som former vores moral og syn på andre mennesker. Også eksistentielle (eventuelt religiøse) spørgsmål omkring det at være menneske kan inddrages.

### Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab (SSF):

Eleverne kan bl.a. gives anledning til at diskutere respekt i en kønssammenhæng, i forhold til drenge og pigers adfærd og rammer for udfoldelse, ligesom diskussioner omkring omsorg for sig selv og andre vil ligge naturligt for.

### Uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering (UEA):

Eleverne kommer også til at diskutere respekt mellem mennesker i et uddannelses- og arbejdsmarkedsperspektiv, herunder ligheder og uligheder i forbindelse med køn, race, udseende m.m.

### Natur/teknik (NT):

Arbejdet med “act RESPEKT” lægger endelig op til, at klassen også forholder sig til de forskelle i levevilkår, mennesker har forskellige steder i verden samt diskuterer årsager til konflikter og krig. Klassen bør undervejs i arbejdet få mulighed for at arbejde med et verdenskort.



# OPVARMNING TIL TEMAET

Som introduktion til arbejdet med respekt skal eleverne spores ind på deres egen forståelse af ordet, og præsenteres for nogle af ordets mange betydninger og anvendelser. I forbindelse med denne snak kan eleverne naturligt komme ind på egne oplevelser med og adfærd overfor andre.

## HVAD ER RESPEKT?

**Tidsramme:** 2 lektioner

**Materialer:** Tavle, elevmappe, kopiark 1

### Fælles Mål (Trinmål efter 6. klasses trin):

- Udvikle et nuanceret ord- og begrebsforråd (D)
  - Argumentere, debattere og informere (D)
  - Lytte aktivt til andre og følge op med analytiske spørgsmål (D)
  - Bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel afpasset efter genre og formål (D)
-

## FREM GANGSMÅDE:

**Lektion 1:** Når klassen er samlet, skriver du ordet "RESPEKT" på tavlen og spørger, hvad dét egentlig er. Efter et par bud fra klassen, præsenterer du det forestående emnearbejde og formålet med det. Magasinet udleveres ikke endnu, men kan eventuelt fremvises. Brug 10 minutter.

Klassen deles nu i grupper på tre og alle får udleveret KOPIARK 1, som diskuteres og besvares i løbet af 10 minutter. Herefter samles opmærksomheden, og grupperne fortæller om, hvad de har talt om. Du – eller en elev – skriver eventuelt stikord op på tavlen og diskussionerne opsummeres. Brug eventuelt denne "analyse" af respekts former:

### At respektere andre kan forstås som:

- At frygte andre
- At beundre andre
- At tage andres mening alvorligt
- At give plads til andre og være ordentlig overfor dem
- Det hele – eller flere dele af det – på én gang?

Hvilke former for respekt foretrækker eleverne selv at blive mødt med?

**Lektion 2:** Efter en eventuel kort pause samles opmærksomheden igen. Du fortæller eleverne, at de nu skal udføre en øvelse, som handler om respekt, og at alle borde og stole derfor skal sættes ud ved væggene, så der bliver fri gulvplads (eventuelt kan denne øvelse laves i gymnastiksalen eller et andet større rum).

### Reglerne for øvelsen:

Alle går ud på gulvet og stiller sig afventende. Når en udvalgt elev siger "respekt", begynder alle at gå roligt omkring og hilse på hinanden, man skal helst nå at hilse på alle. Ved "stop" står alle igen stille, og når ordet "respekt" igen lyder, begynder hilserunden igen, men denne gang i højere tempo og med fare for at støde ind i hinanden. Sådan fortsættes et par runder, hvor tempoet sættes gradvist op, og det bliver sværere og sværere ikke at støde ind i hinanden. Når man støder ind i hinanden, hjælper man hinanden op, spørger om alt er i orden, siger undskyld og går videre. Til slut sætter alle sig i en rundkreds og øvelsen, og elevernes oplevelser vendes kort (10 minutter).

.....

# AAMIRS HISTORIE

## HAR VI ALLE SAMMEN FORDOMME?

**Tidsramme:** 2 lektioner

**Materialer:** Tavle, elevmappe, magasinet, kopiark 2

**Fælles Mål (Trinmål efter 6. klassetrin):**

- Udvikle et nuanceret ord- og begrebsforråd (D)
  - Finde og forholde sig til udtryk for værdier i andres udsagn og i tekster og andre udtryksformer (D)
  - Aflæse og begrunde følelsesmæssige reaktioner (SSF)
  - Vurdere egne og andres positive og negative deltagelse i sociale netværk (SSF)
-

## FREM GANGSMÅDE:

**Lektion 1:** Du skriver igen "RESPEKT" på tavlen, og eleverne finder deres mapper frem. Du fortæller, at emnearbejdet nu fortsætter, og magasinet udleveres. Der bladres og snakkes om opslagene i 5 minutter, uden at du blander dig. Herefter spørger du, hvad de så har lagt mærke til i hæftet, og hvad de forventer af det. Du fortæller, at de om lidt skal læse om Aamir. Magasinet lukkes dog først, og du spørger, hvad en fordom er. Du eller en elev skriver de forskellige bud op på tavlen, og klassen hjælpes frem til en holdbar definition. Du kan eventuelt tage et rent sprogligt udgangspunkt for dette: For-dom = at dømme på forhånd/før man selv har set. I diskuterer så, hvordan sammenhængen er mellem at "have fordomme overfor hinanden" og "have respekt for hinanden".

Nu læses og diskuteres teksten om Aamir. Hvilke fordomme møder han? Hvordan kan han opnå andre reaktioner fra sine omgivelser (er der noget, han selv kan gøre, eller ligger bolden hos omgivelserne)? Ville han få mere respekt ved at være i en bande, og

hvilken slags respekt ville det være? Har eleverne selv oplevet, at folk havde fordomme overfor dem? Hvilke fordomme har eleverne selv? Er fordomme altid forkerte/ubegrundede – og hvordan kan man leve fornuftigt med sine fordomme?

**Lektion 2:** Efter en kort pause samles opmærksomheden, og klassen deles i grupper på tre (eventuelt de samme grupper som tidligere). Alle får udleveret KOPIARK 2. Her er der billeder af fire forskellige mennesker. Der følger ikke baggrundsoplysninger med. Eleverne skal selv forestille sig, hvem de er, og hvilket liv de mon har (arbejde, fritid, familie mv).

Når grupperne har summet over billederne i 15-20 minutter og skrevet stikord til hver enkelt billede, gennemgår I sammen deres analyser og diskuterer dem. Hvilke fordomme kommer til udtryk i analyserne? Kan billederne tolkes helt anderledes? Hvorfor vælger man én tolkning frem for en anden?

.....

# MADS' HISTORIE

## KAN DU HOLDE PÅ EN HEMMELIGHED?

**Tidsramme:** 3 lektioner

**Materialer:** Tavle, elevmappe, magasinet, kopiark 7 og 8

**Fælles Mål (Trinmål efter 6. klassetrin):**

- aflæse og begrunde følelsesmæssige reaktioner (SSF)
  - Vurdere egne og andres positive og negative deltagelse i sociale netværk (SSF)
  - Diskutere ligheder og uligheder på arbejdsmarkedet, bl.a. i forbindelse med køns- og kulturforskelle (UEA)
  - Diskutere livskvalitet og værdier i forhold til familieliv, fritidsliv, uddannelsesliv, arbejdsliv og samfundsliv (UEA)
  - Strukturere og skrive tekster i forskellige fiktive og ikke-fiktive genrer (D)
  - Skrive kommenterende, forklarende og argumenterende med et ordforråd tilpasset forskellige teksttyper (D)
  - Fastholde hovedindholdet af det læste i skriftlig form (D)
-

## FREMGANGSMÅDE:

**Lektion 1:** Du skriver "RESPEKT" på tavlen, klassen finder magasinet frem og fortæller dem, at det i dag skal handle om at have hemmeligheder og at kunne stole på hinanden. Du beder eleverne om at læse teksten om Mads – hver for sig, mens der er ro.

Efter 5-10 minutter samles opmærksomheden, og Mads' historie diskuteres: Hvad er Mads bange for at andre skal tænke, hvis de kender hans hemmelighed – og VILLE andre mon tænke sådan? Hvad hvis nogen fortalte DIN hemmelighed til hele klassen – hvordan ville du reagere? Skal hemmeligheder nogle gange fortælles, for at man kan få hjælp og kunne tale med andre om de svære ting – og hvornår ville du fortælle en vens hemmelighed til fx læreren, selvom din ven ikke selv ville have det?

Forældre kan være i mange forskellige omstændigheder: Arbejdsløse eller i et godt arbejde, fattige eller rige, i fængsel, psykisk eller fysisk syge, charmerende eller tilknappede m.m. Hvad, mener eleverne, giver voksne status og respekt – også i deres børns øjne? Hvad er man stolt over, og hvad skammer man sig måske over? Skal man gemme det væk, som man skammer sig over – eller kan man håndtere sin skam på en anden måde? Er det rimeligt at skamme sig over, at ens far er i

fængsel, eller kan man omvendt synes, at det er synd for ham og forsøge at hjælpe ham igennem den svære tid? Er det kun ens egen skyld, at man havner i fx et fængsel – kunne det ske for alle?

**Lektion 2 og 3:** Efter en pause skal eleverne nu hver for sig forsøge at leve sig ind i en fiktiv situation, hvor de er bange for at miste omgivelsernes respekt. "Scenen" er et blad for børn og unge, hvor en lærer skriver til en "brevkasse" og får svar. Beskriv indledningsvis scenen for klassen – kender de til den slags læserbrevkasser? KOPIARK 7 udleveres og eleverne skriver et brev på arket, som angivet i instruktionen (afsæt 30 minutter). Herefter overdrages brevet til sidemanden, som nu skal svare på brevet ved hjælp af KOPIARK 8, som udleveres til alle (afsæt igen 30 minutter). Brug den resterende tid på, at eleverne parvis læser brevvekslingerne op, som vendes i plenum: Virker problematikkerne troværdige og er svarene brugbare og respektfulde?

**Bemærk!** Som lektie til næste dag/gang skal eleverne finde ud af – og skrive ned – hvor deres familienavn stammer fra og prøve at spore deres slægt tilbage i tiden – hvem var mine forfædre, hvilket job havde de, hvad oplevede de?

# BILJANAS HISTORIE

## DET ER IKKE MIN SKYLD, JEG ER ROMA

**Tidsramme:** 1-2 lektioner

**Materialer:** Tavle, elevmappe, magasinet, kopiark 3, store ark papir og tuscher

### Fælles Mål (Trinmål efter 6. klassesettrin):

- Sammenligne forskellige bolig- og familieformer (UEA)
- Sammenligne og beskrive de forskelle i levevilkår, mennesker har forskellige steder på jorden (NT)
- Udtrykke sig om, hvad det vil sige at være menneske... (K)
- Udtrykke sig i billeder, lyd og tekst i forskelligartede produktioner... (D)

## FREMANGSMÅDE:

Som vanligt skrives "RESPEKT" på tavlen, og eleverne spørges, om de har fundet ud af noget om deres familiebaggrund. Hvis nogle gerne vil fortælle lidt, får de lov til det. Herefter får de at vide, at de i dag skal lave et familietræ. KOPIARK 3 udleveres og eleverne går sammen to og to, og hjælper hinanden med at lave et familietræ på et stort papir (kopiarket tjener som idéoplæg til dette). Efter 30 minutter stoppes arbejdet, og de udfyldte træer hænges op i en frise på væggen. Eleverne får lov at cirkulere rundt og se på hinandens træer. Så samles opmærksomheden igen, og du spørger klassen, om der er nogle af dem, som selv har bestemt, at deres familiebaggrund skulle være, som den er. Pointen

med spørgsmålet er selvfølgelig, at man ikke selv vælger sit udgangspunkt i livet, og derfor heller ikke kan bebrejdes, at man er fx dansker eller kineser, dreng eller pige. Nu læser I så sammen historien om Biljana. Efterfølgende taler I om, hvordan jeres snak om familietræer og familiebaggrund hænger sammen med Biljanas oplevelser (er det hendes skyld, at hun er fattig – og hvis nej, hvorfor skal hun så straffes for det?). Snak også om, hvem romaerne er, og hvorfor de ikke har deres eget land. Klassen kan derefter diskutere spørgsmål som: Har du prøvet at arve tøj eller få tøj fra en genbrugsbutik – er det pinligt, sejt eller ..?





## DILEMMA – HVEM HJÆLPER DU?

**Tidsramme:** 2 lektioner

**Materialer:** Tavle, elevmappe, magasin, kopiark 9

**Fælles Mål (Trinmål efter 6. klassetrin):**

- Kende betydningen af tekniske og abstrakte ord og fagtermer (D)
  - Udvikle et nuanceret ord- og begrebsforråd (D)
  - Argumentere, debattere og informere (D)
  - Lytte aktivt til andre og følge op med analytiske spørgsmål (D)
  - Sammenligne og beskrive de forskelle i levevilkår, mennesker har forskellige steder på Jorden (NT)
-

## FREMGANGSMÅDE:

### Lektion 1: Med Røde Kors på arbejde.

Røde Kors står tit i vanskelige moralske dilemmaer rundt om i verden – alle menneskers ret til liv og sundhed skal respekteres, men hvad med dem, som ikke respekterer andre og måske aktivt ønsker at skade andre?

At respektere andre er ikke det samme som at acceptere det, de gør eller mener. Man kan godt være uenig eller imod, men man kan være det på en måde, hvor man så vidt muligt viser respekt for den anden som menneske – indsatte i et fængsel bliver straffet af samfundet ved at miste deres frihed, men skal stadig behandles ordentligt i forhold til mad, hygiejne, familiekontakt, uddannelse m.m.

Du eller en elev skriver ”RESPEKT” på tavlen, magasinet tages frem, og du spørger eleverne om, hvem det egentlig er, som har lavet dette magasin. Når dette er afklaret,

tager I en hurtig runde omkring, hvad Røde Kors er. Herefter finder I opslaget ”RØDE KORS VISER ALLE RESPEKT” og læser det sammen.

I løbet af den efterfølgende snak om teksten, afklares ord som menneskeret-tigheder, konvention, hjælpeorganisation og neutralitet. Du bringer også her ordet dilemma på banen – hvad er et dilemma? Hvilke dilemmaer oplever Røde Kors? Lad også gerne eleverne give eksempler på dilemmaer fra hverdagen.

**Lektion 2:** Dilemma. Efter en pause går eleverne i grupper på tre eller fire, og læser dilemmaet i elevbogen. Grupperne diskuterer dilemmaet ud fra spørgsmålene på KOPIARK 9. Når klassen igen er samlet (efter 15-25 minutter) fremlægger grupperne på skift deres overvejelser, og alle deltager i vurderingen af hver enkelt gruppes argumenter.

.....

# VOX POP – HVAD MENER ANDRE?

**Tidsramme:** 4-6 lektioner

**Materialer:** Tavle, elevmappe, magasin, kopiark 4, skriveunderlag m.m.

**Fælles Mål (Trinmål efter 6. klassetrin):**

- Søge information på en systematisk og kritisk måde (D)
- Lytte aktivt til andre og følge op med analytiske spørgsmål (D)
- Finde og forholde sig til udtryk for værdier i andres udsagn og i tekster og andre udtryksformer (D)
- Bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel afpasset efter genre og formål (D)
- Kende betydningen af tekniske og abstrakte ord og fagtermer (D)

## FREM GANGSMÅDE:

**Lektion 1:** Når klassen kommer ind i lokalet, har du på tavlen skrevet ”Hvem respekter DU?”

Du forklarer eleverne, at de i de kommende timer skal lave en undersøgelse på skolen og eventuelt i lokalmiljøet. De skal undersøge, hvem forskellige mennesker føler respekt for, og hvad det er, som giver respekt i andre folks øjne. De skal lave en voxpop (ordet forklares).

Du præsenterer programmet for denne voxpop:

**1. lektion:** Læse og diskutere Voxpop-opslagene ”Må man tale grimt til andre?” og ”Sådan får du de kendtes respekt”

**2. og 3. lektion:** Forberede og foretage undersøgelsen i lokalmiljøet

**4. og 5. lektion:** Få overblik over resultaterne og fremlægge dem for klassen  
Efter gennemgang af dagens program læses voxpop-opslagene i fællesskab og deres forskellige indslag vendes efter behov.

**Lektion 2-3:** Klassen samles på stole i en halvcirkel med åbning mod tavlen. En elev skriver på tavlen: ”spørgegrupper til vox-pop”.

Du fortæller klassen, at man ofte – når man laver undersøgelser – undersøger, om der er forskel på, hvad forskellige grupper af mennesker, fx unge og ældre eller mænd og kvinder, mener om den samme ting. Måske kan man iagttage et mønster i, hvordan mænd fx har det anderledes med grøntsager end kvinder – og man kan spørge sig selv om den mulige årsag til denne forskel. Nu skal klassen prøve at definere fire-fem forskellige grupper af mennesker (informanter), som de ønsker at udspørge om emnet ”respekt”. Det kan være gruppering efter køn, etnicitet, alder eller noget helt andet. Når grupperne er defineret og skrevet på tavlen, fordeler eleverne sig på dem i fire-fem grupper.

Alle får nu udleveret KOPIARK 4, som kort gennemgås. Før grupperne går ud for at foretage undersøgelsen, udstyres hver gruppe med 10-15 kopier af arket, et skriveunderlag og noget at skrive med. Forskellige etiske overvejelser omkring kontakten til fremmede på gaden vendes. Undersøgelsen udføres.

**Lektion 4-5:** Klassen samles igen og sættes gruppevis i samme lokale. I snakker kort om, hvordan feltarbejdet forløb (processen og mødet med informanterne).

Herefter sættes grupperne til at analysere svarene fra deres informantgruppe: Er der et mønster i besvarelserne? Er det en bestemt forståelse af respekt, som kommer til udtryk eller er billedet broget? Respekterer alle informanterne menneskeretighederne; dvs. alle menneskers ret til at leve og være fri for overgreb?

Grupperne fremlægger deres resultater, og klassen diskuterer eventuelle forskelle i informantgruppernes besvarelser. Hvad kan forskellene – eller lighederne – skyldes? Er det overhovedet rimeligt, at dele mennesker ind i grupper på baggrund af fx køn eller etnicitet? Hvilke fordomme har været på spil i grupperne og er nogle fordomme blevet bekræftet eller måske ”skudt ned”? Til slut kan grupperne sættes til at renskrive deres besvarelser, som fx hænges op i en frise på væggen.

.....

# RESPEKT I AFRIKA

**Tidsramme:** 1-3 lektioner

**Materialer:** Tavle, elevmappe, magasin, kopiark 5, skriveunderlag m.m.

**Fælles Mål (Trinmål efter 6. klassetrin):**

- Søge information på en systematisk og kritisk måde (D)
- Lytte aktivt til andre og følge op med analytiske spørgsmål (D)
- Finde og forholde sig til udtryk for værdier i andres udsagn og i tekster og andre udtryksformer (D)
- Bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel afpasset efter genre og formål (D)
- Kende betydningen af tekniske og abstrakte ord og fagtermer (D)

## FREMANGSMÅDE:

Hvis du kun ønsker at afsætte 1 lektion, kan opslaget om "Respekt i Afrika" læses højt i klassen, og de enkelte faktuelle oplysninger om Afrika diskuteres og sammenholdes med elevernes egne oplevelser fra hverdagen. Ønsker du at skabe mere udaf-klasselokalet-aktivitet på baggrund af opslaget, kan eleverne gruppevis få til opgave at lave en hurtig spørgeundersøgelse blandt ældre mennesker i lokalområdet – det kan være ved busstoppestedet, i bus-

sen, i supermarkedet eller andetsteds. I kan bruge KOPIARK 5 til dette formål.

Inden afgang fra klassen kan I med fordel tale om, hvordan man henvender sig respektfuldt til fremmede mennesker på gaden. Efter undersøgelsen vendes elevernes indsamlede svar, og I taler eventuelt om, hvordan eleverne oplevede at blive mødt på gaden – med respekt, fordomsfuldhed eller ..?

.....

# RESPEKT SMITTER!

**Tidsramme:** 1 lektion

**Materialer:** Tavle, elevmappe, magasinet, kopiark 6

**Fælles Mål:**

- Sammenligne forskellige bolig- og familieformer (UEA)
- Aflæse og begrunde følelsesmæssige reaktioner (SSF)
- Vurdere egne og andres positive og negative deltagelse i sociale netværk (SSF)
- Opstille forslag til en sund familie og et sundere lokalsamfund (SSF)

## FREM GANGSMÅDE:

I denne aktivitet lægges der op til en analytisk snak om, at evnen til at respektere andre hænger sammen med, om man selv oplever at blive respekteret, fx af sine forældre. Hvorfor er nogle børn fx truende og aggressive og overtræder andres grænser? Måske er de ikke blevet respekteret hjemmefra og har derfor ikke lært at respektere andre. Og når man bliver dårligt behandlet, bliver man vred og har brug for at komme af med sin vrede og føle sig "ovenpå igen" – det går nogle gange ud over uskyldige ...

Start med at udlevere KOPIARK 6. Eleverne læser indenad historien på arket. Efter læsningen diskuterer I, hvad det er, som sker:

Hvilke konflikter og følelser kan eleverne iagttage hos de involverede personer, og hvordan mener de, at konflikterne/følelserne opstår? Hvordan hænger historierne sammen med emnet "respekt"? Kender eleverne til noget lignende fra deres eget eller klassens liv? Opslaget "Må man tale grimt til andre ..?" kan med fordel inddrages her også.

Afslutningsvis tester eleverne sig selv ved hjælp af "Hvor vild er din respekt?" i elevbogen.

.....

# RESPEKTERER DU DIG SELV?

**Tidsramme:** 1 lektion

**Materialer:** Tavle, elevmappe

**Fælles Mål (Trinmål efter 6. klasses trin):**

- Beskrive den daglige livsstils betydning for sundheden, herunder mad og måltider, stimulanser, bevægelse og fysisk aktivitet (SSF)
- Kende teknikker, deres muligheder og begrænsninger, i forhold til at hjælpe sig selv og andre (SSF)
- Diskutere livskvalitet og værdier i forhold til familieliv, fritidsliv, uddannelsesliv, arbejdsliv og samfundsliv (UEA)

## FREM GANGSMÅDE:

Som afslutning på emnearbejdet kan du tage en snak med klassen om selvrespekt: Kan man respektere sig selv, og hvad vil det i så fald sige? Hvordan udviser man respekt for sig selv og fx sin krop? Hvad skal der til for at man kan føle selvrespekt, og i hvilke situationer oplever man at miste den? Er der en sammenhæng mellem ens egen selvrespekt og den respekt, andre møder én med? Er DU værd at respektere? Lad eventuelt eleverne lave deres egne

selvrespekt-erklæringer (til brug ved spejlet om morgenen), som trækker på tanker om alles menneskeværd og menneskerettigheder. Inspirationen kan komme fra moderne positiv psykologi, som benytter sig af formuleringer som fx "jeg har ligeså meget ret til at leve og være her som alle andre".



## HVAD ER RESPEKT?

Sæt kryds i "ja", "nej" eller "måske" ud for hver "samtale". Du skal ikke tænke på, hvad der er "det rigtige svar". Det findes ikke. Sæt kryds ud fra, hvad du selv mener.

1.

**Mikkel:** Har din lillesøster respekt for dig?

**Oliver:** Ja, hun gør altid som jeg siger, for hun ved, at jeg slår hende, hvis hun ikke gør det.

Har Olivers lillesøster respekt for Oliver? Ja  Nej  Måske

2.

**Leila:** Har du respekt for din mor?

**Nanna:** Det ved jeg ikke, men jeg synes da, at hun er ret klog og god til en masse ting. Hun er også god at gå i tøjbutikker med, fordi hun ved meget om tøj.

Har Nanna respekt for sin mor? Ja  Nej  Måske

3.

**Nabil:** Har du respekt for din far?

**Mikkel:** Ja, er du sindssyg! Når han kommer hjem, så gør man hvad der bliver sagt, ellers får man en på hovedet!

Har Mikkel respekt for sin far? Ja  Nej  Måske

4.

**Niklas:** Har du respekt for gamle mennesker?

**Aisha:** Altså, ikke bare fordi de er gamle, nej. Men jeg prøver da altid at forstå andre mennesker og tale venligt til andre.

Har Aisha respekt for gamle mennesker? Ja  Nej  Måske

5.

**Niklas:** Har du respekt for folk, der kan løbe en maraton?

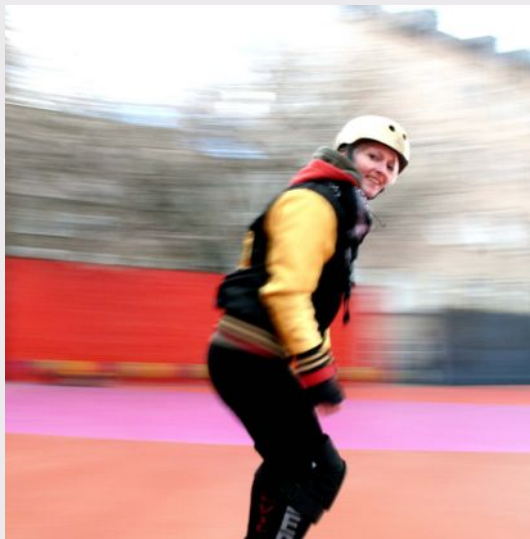
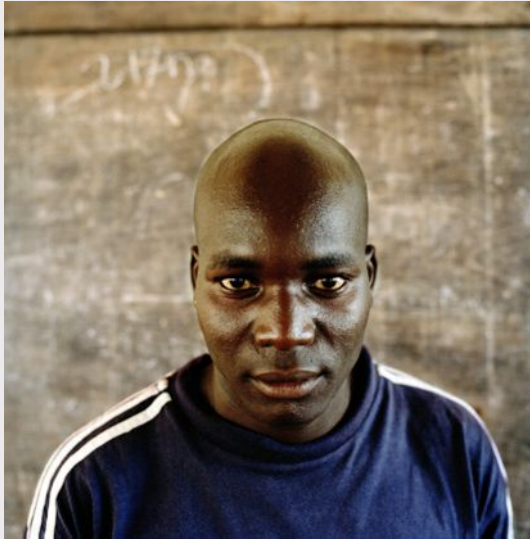
**Karl:** Ja, det er vildt sejt! Det gad jeg godt kunne. De må jo være vildt stærke.

Har Karl respekt for maraton-løbere? Ja  Nej  Måske

## KOPIARK 2

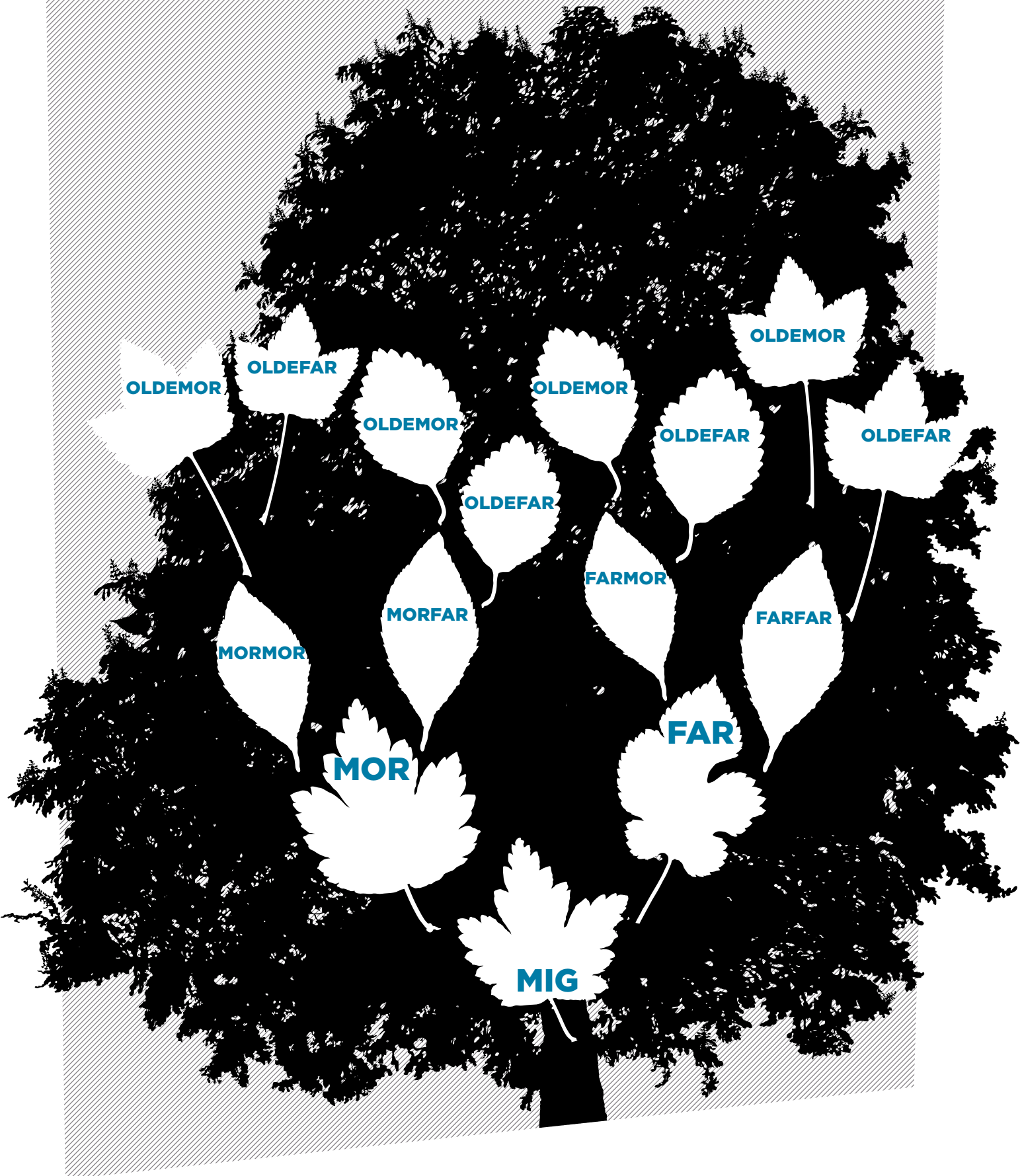
### HVEM ER HVEM?

Her på billederne ser I fire personer. Diskuter i gruppen, hvem I tror, de er. Forestil jer, hvor de bor og hvad de arbejder med. Snak også om, hvad I synes om dem, og hvorfor I synes det.



# KOPIARK 3

## FAMILIETRÆ: HVOR KOMMER DU FRA?



**SPØRGEUNDERSØGELSE: HVEM RESPEKTERER DU?**

**BAGGRUNDSINFORMATION:**

Fornavn:

Fødeby/fødeland:

Alder:

Beskæftigelse/uddannelse:

Køn (her skriver I selv, uden at spørge):

**1. Hvad er respekt – i én sætning!**

**2. Nævn to personer, som du har stor respekt for:**

**3. Hvorfor respekterer du dem?**

**4. Hvem tror du respekterer dig – og hvorfor?**

**5. Er der nogen, som du gerne vil have skal respektere dig mere?**

**6. Hvordan viser du respekt overfor andre mennesker – i én sætning?**

**7. Er der nogle mennesker, som ikke fortjener respekt?**

**8. Hvordan tror du, det er ikke at blive mødt med respekt?**

**FØLER DU DIG RESPEKTERET AF UNGE MENNESKER?**

**BAGGRUNDSINFORMATION:**

Fornavn:

Alder:

Køn (spørg ikke, skriv selv):

Hvor er du født?:

**1. Føler du, at børn og unge respekterer dig?**

Blank area for response to question 1.

**2. Kan du give eksempler på dette?**

Blank area for response to question 2.

**3. Var forholdet mellem børn og unge anderledes, da du var ung? Giv eksempler.**

Blank area for response to question 3.

**4. Hvordan vil du gerne respekteres (gode råd til børn og unge)?**

Blank area for response to question 4.

**HVAD GÅR DER GALT?**

Jonas og hans mor er på Jonas' værelse. Der er rodet, og Jonas har væltet en sodavand på gulvtæppet. Han prøver at tørre det op.

Mor: Hvad er det, du har gang i!!!? Har du spillet med fodbolden herinde igen!? Er det sodavand, det der!?

Jonas: Nej, jeg kom til at vælte det, fordi ...

Mor: Nu må du fan'ne holde op. Jeg er SÅ træt af, at du ikke passer på dine ting!! Du kan ikke få det op med det der lille stykke papir! Gå ud og tag et viskestykke!

Jonas går ud og henter et viskestykke.

...

Da Jonas har ryddet op, går han ned på gaden og mødes med en ven. De møder Emil og Deniz, to yngre drenge, som også bor i gården. De to små er ved at holde loppemarked på et tæppe på fortorvet.

Emil og Deniz: Hallo, kom og køb, kom og køb, køb nu ...

Jonas: Tror I, jeg gider købe jeres barnlige legetøj, tror I, jeg er en baby eller hvad!? I fylder det hele, flyt det dog, så folk kan komme forbi!

Jonas og hans ven går videre, og vennen siger: Du var da lidt streng ved dem. De er jo bare små rollinger!

Jonas: Mmm, måske ...

**SPØRGSMÅL**

**1. Hvilke følelser tror I, Jonas oplever, da han bliver skældt ud?**

**2. Hvad mener I om situationen på værelset?**

**3. Kunne Jonas' mor have gjort noget anderledes?**

**4. Hvorfor reagerer Jonas, som han gør over for de to drenge på gaden?**

**5. Hvor kommer det at have respekt for hinanden ind i denne historie?**

**“Kære brevkasse”...**

Du skal forestille dig, at du er i en vanskelig situation, som du skammer dig over. Det kan være, at du har gjort noget forkert. Eller måske gør nogen i din familie gør dig flov på grund af deres situation eller måde at være på.

Du er bange for at andre (fx dine klassekammerater) skal miste respekt for dig, eller for én du holder af, hvis de opdager din hemmelighed. Du ved ikke, hvad du skal tænke om dig selv (eller om den person, du skammer dig over, hvis det er det).

Alt dette skriver du et brev om. Brevet er til Lotte (eller Thomas), som svarer på læserbreve i bladet ”Mig og Dig”. Du vil også gerne have hendes (eller hans) råd til, hvordan du skal forholde dig til din hemmelighed.

*Kære*



**“Kære anonym”...**

Du er Lotte (eller Thomas), som er ansat på bladet ”Mig og Dig”. Du læser anonyme breve fra læsere, som har brug for hjælp og vejledning. Du har fået brev fra én, som er rigtig ked af det, og nu skal du skrive et svar til vedkommende. Du ved, at det er vigtigt, at du formulerer dig på en respektfuld og venlig måde. Du vil også gerne fortælle brevskriveren noget om, hvordan vedkommende kan holde fast i sin respekt for sig selv og andre personer, som måske er i vanskeligheder eller har det dårligt.

Skriv dit svar her i boksen.

*Kære*

**Dilemma: Hvem har ret til at leve?**

Som I kan se på billedet i magasinet, har der været frygtelige skudkampe i byen i Kumistan. I vil gerne hjælpe de sårede, men har kun plads til én i ambulancen. Men hvem af personerne har mest fortjent medlidenhed og menneskelig respekt? Er der nogen, hvis liv skal respekteres mere/mindre end de andres? Og hvorfor?

Inden I vælger, hvem I tager med i ambulancen, skal I tænke over, hvad der taler for og imod jeres valg. Hvad taler for, at det fx er pigens liv, I vælger at respektere? Og hvad taler for, at det er én af de andres? Giv for hver af personerne to argumenter for og to imod, at det skal være denne person I redder. Skriv jeres stikord ned her på arket.



## Test din hukommelse!

## Sæt kryds ved det rigtige svar. Måske er flere svarmuligheder rigtige?

### Når man er anonym ...

- ... er man god til at få andre med på sine ideer
- ... kender folk ikke ens navn og identitet
- ... lægger folk ikke så meget mærke til en

### En konflikt er ...

- ... en dessert som er meget populær i hele verden
- ... når nogle personer er uenige, vrede på hinanden, oppe at slås

### Informanter er sådan nogle ...

- ... man kan stille spørgsmål til, når man undersøger noget
- ... folk som ikke længere kan arbejde, fordi de er syge

### Din etnicitet er ...

- ... det kort du får udleveret, når du bliver 18 år
- ... dine forældres og forfædres baggrund (dansk, tyrkisk, kinesisk osv.)

### Etik er at tænke over ...

- ... hvordan man bedst vinder en kamp eller et spil
- ... hvordan mennesker bør være overfor hinanden, overfor dyr, naturen m.m.

### Man laver en voxpop ved at ...

- ... putte rigtig meget voks i håret, og sætte det op i en spids
- ... spørge folk på gaden om deres mening

### Menneskerettigheder er ...

- ... alt det mærkelige, mennesker kan finde på
- ... nogle regler for, hvordan mennesker skal behandle hinanden

### En konvention er ...

- ... en måde at forsvare sig på, som man brugte i gamle dage
- ... et sæt regler, som man bliver enige om igennem forhandling, og som fortæller, hvordan noget skal gøres nu og i fremtiden

### Hjælpe-organisationer arbejder med at ....

- ... tilbyde hjælp for store virksomheder
- ... få mad, penge, medicin, vejledning m.m. ud til mennesker i vanskeligheder

### Hvis du er neutral, betyder det at ....

- ... du hverken holder med den ene eller den anden i en konflikt
- ... er særligt dygtig til at kende forskel på god og dårlig opførelse

### Et dilemma er ...

- ... når man ikke ved, hvad man skal vælge i en svær situation, fordi alle valg virker forkerte
- ... et skyderi, hvor mange bliver dræbt

### Hvis du har status blandt dine venner, betyder det at ...

- ... du altid kan låne penge
- ... de respekterer dig meget

### En fordom er ...

- ... den betaling, som præsten eller imamen får, når nogen skal giftes
- ... din holdning til nogen, som du ikke kender personligt, men som du tror, at du ved noget om